

Het Programma Aanpak Stikstof is compleet afgekeurd!!

Op 29-5-'19 heeft de Raad van state (RvS) uitspraak gedaan in de eerste zes beroepen van WBdP tegen vergunningen Wet natuurbescherming aan veehouderijen die met het Programma Aanpak Stikstof (PAS) waren verleend.

Het ging bij die vergunningen om toenames van ammoniakemissie en dus om toename van stikstofdepositie op de Peel. De provincie stelde dat de toenames vergund konden worden, omdat het PAS er voor zou zorgen dat de stikstofdepositie op de Peel uiteindelijk voldoende af zou nemen om achteruitgang van de hoogveenwaarden te voorkomen.

WBdP had goede hoop op een gunstige RvS-uitspraak, omdat eerder (7-11-'18) het Europese Hof van Justitie in haar arrest al weinig van het PAS heel had gelaten. We verwachtten daarom op zijn minst dat het PAS flink aangescherpt zou moeten worden. Maar in feite is met de RvS-uitspraak van 29-5 het PAS compleet afgeschoten. Dit programma verdient de naam 'aanpak' absoluut niet en het zal daarom volledig anders moeten!

De belangrijkste conclusies uit de RvS-uitspraak

1) Het effect van maatregelen die worden getroffen in het kader van een programma, of het effect van autonome maatregelen mag alleen betrokken worden bij de beoordeling, indien het effect van die maatregelen al vast staat.

Daar wordt in het PAS absoluut niet aan voldaan. In het PAS wordt juist vooruitgelopen op allerlei maatregelen en autonome ontwikkelingen, die nog niet uitgevoerd zijn en/of waarvan het effect nog helemaal niet vast staat.

2) Maatregelen die so wie so al verplicht zijn voor de instandhouding van de habitats, of om te voorkomen dat de habitats verslechteren, mogen niet worden betrokken in de beoordeling van de vergunningverlening voor projecten (bijv. uitbreiding van veehouderijen).

Het eerste punt is in de berichten die de afgelopen dagen in de media over de PAS-uitspraak zijn verschenen al vaak belicht.

Het tweede punt is echter zeker zo belangrijk. De RvS gaat hier in haar uitspraak uitvoerig op in. Het komt er op neer dat de RvS van oordeel is dat volgens artikel 6, lid 1 en 2 van de Europese Habitatrichtlijn de lidstaat verplicht is om maatregelen te treffen die er voor zorgen dat de habitats niet achteruitgaan en zo nodig ook worden hersteld. Volgens de RvS zijn bij een zwaar met stikstof overbelast gebied als de Peel de meeste maatregelen die waren opgenomen in het PAS daarom so wie so al verplicht en konden deze maatregelen niet tegelijkertijd worden gebruikt om toenames van stikstofdepositie te vergunnen. Dit zal alleen maar kunnen wanneer eerst *'de staat van instandhouding van de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied is gewaarborgd'*

Verdere gevolgen van de uitspraak

De uitspraak zal betekenen dat de overheid geen vergunningen met dit PAS meer zal kunnen verlenen, plus dat alle procedures die nog lopen tegen reeds verleende vergunningen naar alle waarschijnlijkheid gewonnen zullen worden.

In de uitspraak staat ook dat er geen rechten ontleend kunnen worden aan de stikstoftoenames die door

de overheid i.h.k.v. het PAS zonder een vergunning werden toegestaan: de meldingen tussen 0,05 en 1 mol/ha/j en de toenames onder de drempelwaarde van 0.05 mol/ha/j. Deze uitbreidingen zijn nu alsnog vergunningplichtig.

Behalve voor veehouderijen (die het merendeel van de stikstofneerslag veroorzaken) zal de uitspraak ook gevolgen hebben voor bijvoorbeeld bestemmingsplannen, wegen en vliegvelden, indien daarbij de stikstofuitstoot toeneemt. De overheid zal er dus niet aan ontkomen om snel met een plan te komen dat wèl tot een substantiële reductie leidt.

Die noodzaak tot een beter plan geldt uiteraard zeker voor de natuur. De RvS schrijft dat ook in haar uitspraak. Het feit dat dit PAS niet voldoet om toestemming voor verslechtingen te verlenen doet volgens de RvS *'niets af aan het belang dat gemoeid is met het treffen van maatregelen voor het behoud, herstel of het voorkomen van achteruitgang van natuurwaarden. Dergelijke maatregelen moeten worden getroffen ter uitvoering van artikel 6, eerste en tweede lid, van de Habitatrichtlijn.'*

Het zal niet eenvoudig zijn om terug te vallen op het vergunningverleningsregime dat gold vóór het PAS. Toen was het gebruikelijk dat een vergunning voor een stikstoftoename kon worden verleend indien er werd gesaldeerd. Elders werd er dan een vergunning ingetrokken, waardoor per saldo de depositie op het Natura2000-gebied niet toenam. De RvS wijst er in haar uitspraak op dat er bij dat salderen gelet zal moeten worden op dubbeltellingen. I.h.k.v. het PAS werd de depositie van stoppende bedrijven namelijk deels toegevoegd aan de 'onwikkingsruimte'. Er kan dus niet gesaldeerd worden met intrekkingen die i.h.k.v. het PAS al zijn gebruikt.

Maar wat hierbij nog veel belangrijker is: bij dat salderen onder het regime van vóór het PAS werd een status quo gehandhaafd. Per saldo bleef de depositie gelijk. Dat is volgens de RvS dus niet meer voldoende! Zie het citaat uit de uitspraak hierboven.

De RvS stelt dat vergunningen die reeds onherroepelijk zijn in stand zullen blijven. Juridisch gezien klopt dat wellicht wel (hoewel de wet een intrekkingmogelijkheid biedt als de omstandigheden na de vergunningverlening gewijzigd zijn). Praktisch gezien zal dat echter toch anders liggen, gezien het feit dat de RvS benadrukt dat de Habitatrichtlijn het verplicht om maatregelen te treffen om de instandhouding (en bij de Peel ook verbetering) van de natuurwaarden te waarborgen. Om dat te bereiken zal er een substantiële vermindering van de stikstofneerslag vereist zijn. En dat kan natuurlijk niet door de huidige situatie te handhaven. Aangezien overduidelijk is gebleken dat er met alleen emissie-arme technieken nog maar heel weinig reductie behaald kan worden, zal de enige oplossing zijn (hoe vaak schreven we dat al?): een forse vermindering van het aantal dieren.

We willen hier ook nog van de gelegenheid gebruik maken om er op te wijzen dat het voor het bereiken van die 'gunstige staat van instandhouding' ook nodig is om de hydrologische situatie van de Peel te verbeteren. In droge jaren zakt de waterstand in de Peel steeds te ver weg. De hoogveenregeneratie komt daardoor telkens niet op gang. Ook dit is deels een gevolg van de landbouw rondom de Peel. In een brede zone (minstens 2 km) rondom de Peel zal de waterstand verhoogd dienen te worden, door aankoop van meer landbouwgronden en omzetting in natuur en/of door vernatting van blijvende landbouwgronden. Ondermeer zal dit betekenen dat het beregenen uit grondwater rondom de Peel beperkt zal moeten worden.

In de PAS-uitspraak schrijft de RvS dat behalve de stikstofdepositie ook de verdroging in de Peel een knelpunt vormt voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding. Hopelijk zal deze PAS-uitspraak er aan bijdragen dat ook op het vlak van de noodzakelijke vernatting de overheid eindelijk eens echte stappen zal gaan zetten!

Geen 'Aanpak' in het PAS

Dat er met het PAS bijzonder weinig stikstofreductie zou worden bereikt, bleek al uit het programma zelf: 10 miljoen kg/j vermindering aan emissie op de 128 miljoen kg/j. Dat is nog geen 8%. Minus de 'ontwikkelingsruimte' die i.h.k.v. het PAS werd uitgedeeld, blijft er minder dan 4% reductie over. Dat is bijna niks, vergeleken met de enorme overbelasting op de natuur. Daar komt nog bij dat in het PAS werd aangenomen dat de veestapel regionaal niet zou groeien, plus dat alle technieken 100% werken. Dus in de praktijk wordt die toch al schamele 4% reductie niet eens gehaald. Niks meer dan logisch dus dat uit de (concentratie)metingen blijkt dat er de afgelopen jaren geen afname heeft plaatsgevonden. Met het PAS werden alle illegale uitbreidingen (d.w.z. zonder de vereiste natuurvergunning) gelegaliseerd t/m 2014. Zo'n enorme legalisatieslag is o.i. alleen geoorloofd als er desondanks een substantiële reductie wordt bereikt. Dat is dus absoluut niet het geval. De 'Aanpak' in het PAS werd absoluut niet waargemaakt, terwijl de overheid dit continu wel suggereerde.

Hopelijk zal in de Peel binnen afzienbare tijd eindelijk eens de toestand bereikt kunnen worden die we de afgelopen nieuwsberichten al vaak met een plaatje van een redelijk onaangestast hoogveen lieten zien:

Steun Werkgroep Behoud de Peel

Stichting Werkgroep Behoud de Peel is voor haar inkomsten hoofdzakelijk afhankelijk van giften en donaties. De financiële situatie van de stichting is kritisch. De laatste jaren is het financiële resultaat ondanks zuinig beheer steeds negatief en wordt ingeteerd op de reserves. Extra ondersteuning is zeer welkom.

Stichting Werkgroep Behoud de Peel, Lavendelheide 27, 5754 EA Deurne
0493-319610 www.wbdp.nl info@wbdp.nl NL25 TRIO 0338 4953 47